

С. О. Сподарик,
завідуюча інструктивно-методичним відділом, керівник гуртків
Волинського обласного еколого-натуралістичного центру

Міжнародні навчально-освітні проекти як інноваційний напрямок діяльності позашкільного навчального закладу

Висвітлено участь позашкільного навчального закладу в міжнародних навчально-освітніх проектах.

Ключові слова: інноваційне поле, міжнародна діяльність, позашкілля, міжнародні освітні програми, конкурси, проекти, форум учнів.

Spodaryk S. O. International Educational Projects as Innovative Activity of Out-of-School Educational Institutions.

Participation of out-of-school educational institution in the international educational projects is shown.

Key words: innovative field, international activity, out-of-school activity, international educational programs, competitions, projects, pupils' forum.

Постановка проблеми. Розвиток інноваційних процесів в освіті на сучасному етапі є об'єктивною закономірністю, що зумовлюється: інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття; оновленням змісту філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект; гуманістично зорієнтованим характером взаємодії учасників навчально-виховного процесу; необхідністю підвищення рівня активності та відповідальності педагога за власну професійну діяльність, спрямовану на формування творчої особистості; готовності сприйняття нових соціально-економічних умов та активної діяльності в них.

Сьогодні позашкільна еколого-натуралістична освіта сприяє розв'язанню низки суспільно важливих завдань. А це спонукає нас бути готовими до роботи в умовах надшвидкого ритму економічних та політичних змін, конкурентоспроможними на ринку освітніх послуг. Серед цих завдань провідною є проблема практичного спрямування екологічної освіти, виховання у підростаючого покоління відповідального ставлення до навколишнього середовища, формування майбутніх повноцінних із соціального погляду громадян України.

Виклад основного матеріалу. Педагоги Волинського обласного еколого-натуралістичного центру працюють над створенням інноваційного середовища у системі позашкільної екологічної освіти. У дослідженнях провідного українського психолога І. Беґа наголос ставиться на тому, що повноцінний розвиток особистості дитини може відбуватися лише тоді, коли вона стає суб'єктом практичної діяльності. Сучасне позашкілля є саме тим освітньо-виховним простором, де діти мають змогу постійно реалізувати набуті знання. Соціально-педагогічний супровід навчально-виховного процесу передбачає системну взаємодію суб'єктів навчального процесу, у результаті якого дитина опановує мистецтво самостійно розв'язувати творчі завдання.

В інноваційній педагогічній діяльності колективу Центру особливе місце займає участь юннатів у міжнародних освітніх програмах, конкурсах, проектах.

Навчальні заклади Волинської області вже тривалий час беруть участь у Міжнародному науково-освітньому проекті «GLOBE» (глобальне вивчення та спостереження з метою поліпшення довкілля). Цей проект об'єднує зусилля учнів, учителів, учених-дослідників, спрямовані на отримання додаткової

інформації про навколишнє середовище шляхом збору даних і проведення спостережень. У навчальних закладах області ведеться дослідницька робота в рамках цієї програми, зокрема проводимо конкурс «Календар GLOBE 2015» – конкурс фотографій, які фіксують роботу при дослідженні води, повітря, ґрунту, рослинного й тваринного світу, а також об'єктів живої та неживої природи. Журі Ради Європи та Євразії серед сотень фотографій з усього світу відібрали 20 найкращих, які було надруковано у Європейському «Календарі GLOBE». Серед них – три роботи юннатів з Волині.

В області розроблено план упровадження міжнародної програми в школах і позашкільних навчальних закладах, який передбачає: підготовку вчителів-організаторів, проведення досліджень, розроблення методичних рекомендацій, проведення районних семінарів, участь у всеукраїнських вебінарах.

Багато навчальних закладів області зацікавилось конкурсом «Вишнева Україна», метою якого є спостереження за початком вегетаційного сезону в рослин виду Вишня звичайна.

Досить пізнавальним для дітей є національний етап Міжнародного екологічного конкурсу «Правдивий світ птахів», який проводиться спільно з Департаментом охорони здоров'я міста Вроцлава (Польща) під егідою Вроцлавського природничого університету. Метою цього конкурсу є формування екологічного мислення, пробудження інтересу до орнітології, виховання культури здорового способу життя під час екскурсій у природу, розвиток різнобічних талантів дітей, створення умов для творчого розвитку інтересів. У цьому конкурсі юні натуралісти Волині зайняли I місце у номінації «Птахи-диваки».

Прикордонне розташування Волині передбачає участь у регіональних міжнародних програмах. Цікавими є українсько-польські спостереження за популяцією лелеки білого. Саме в рамках таких спостережень проводиться обласна акція «Лелека». У межах нашої області знаходиться основна

концентрація української популяції цих птахів. Юннати беруть активну участь у спостереженнях за місцями їх гніздування, прильотом, насиджуванням, появою пташенят і строками осіннього відльоту. Результати своїх спостережень юні дослідники обговорюють на спільних українсько-польських зустрічах. Зазначимо, що за останні роки зростає чисельність популяції лелеки білого в межах Волинської області та прикордонних польських воєводств.

Протягом чотирьох років на базі Устилузької ЗОШ I–III ст. Володимир-Волинського району розвивається українсько-польський проект з обміну досвідом трудового виховання «Фарм». Учні школи разом з учнями школи села Лужков (Республіка Польща) вирощують сільськогосподарські культури, проводять дослідження з акліматизації рослин, ведуть фенологічні спостереження. У серпні спільно організовують обжинки, де обмінюються досвідом вирощування овочевих, ягідних культур, обговорюють проблеми, що виникли. Польські школярі є активними учасниками обласної виставки «Щедрість рідної землі».

Не перший рік триває в області регіональний українсько-німецький проект спостереження за популяцією очеретянки прудкої в межах Національного природного парку «Прип'ять–Стохід». Юннати навчальних закладів Любешівського району, на території якого знаходиться парк, уже два роки поспіль спостерігають за очеретянкою в літній період під час проведення експедицій. Як результат – дані спостережень юних природолюбів враховано при складанні карти поширення цієї пташки.

Висновки. Таким чином, залучення вихованців до міжнародних проектів, програм, конкурсів сприяє утворенню форуму школярів, які за допомогою спілкування з однолітками із різних країн зміцнюють зв'язки між школярами. Це поглиблює розуміння екологічних проблем та шляхів їх вирішення, виховує почуття належності до єдиної європейської співдружності.

Література

1. Биковська О. В. Стратегічні напрями позашкільної освіти / О. В. Биковська // Позашкільна освіта: стратегії, інновації, практика : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 21–23 травня 2009 р. М-во освіти і науки України, Нац. еколого-натураліст. центр. – Суми : ПП Рудень С. І., 2009. – С. 164–168.
2. Вербицький В. Формування практичного розуму цілеспрямованого учня / В. Вербицький // З досвіду сталого розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти. – К. : Деміург, 2001. – 304 с.
3. Тихенко Л. В. Формування і розвиток позашкільного навчально-виховного мікросоціуму: практичний аспект / Л. В. Тихенко, Л. М. Бондар // Формування та розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в креативному освітньому соціумі : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. – Суми : Університет. кн., 2008. – С. 78–84.
4. Сиротенко А. І. Громадянське виховання учнівської молоді у позашкільній роботі / А. І. Сиротенко // Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів : зб. матеріалів наук.-практ. конф. – К. : [б. в.], 2006. – С. 4–8.